

Södertörns högskola | Institutionen för Kultur och Lärande
Kandidat/Magisteruppsats 15 hp | Självständigt arbete i
förskoledidaktik | höstterminen 2015

IKT i förskolan

– Förskollärares inställning till IKT

Av: Ludvig Holm

Handledare: Birgitta Allardt Ljunggren

Abstract

Titel: *ICT in the preschool - preschool teachers attitude towards ICT*

Termin: HT 2015

Namn: Ludvig Holm

Handledare: Barbro Allardt Ljunggren

The **purpose** of this study is to take a closer look into preschool teachers interest of ICT, how often do they use digital tools in their practice and what do they think of implementing ICT into their daily work. I'm also interested to see if a certain culture that either is positive or negative towards the use of ICT develops in preschools.

- What interest do preschool teachers have for ICT?
- Do preschool teachers think they have sufficient knowledge about ICT?
- Is a certain culture created within preschools that either is positive or negative towards the use of ICT?

I used a quantitative survey as my **method**. 64 preschool teachers took part in it, 63 were female and one was male. The age range from 24 to 61 and the average age was 44 years old. The survey contained of 12 questions about their attitude towards the use of ICT in preschools. The data collected from the survey was analyzed and presented as diagrams.

Constructivism is my **theoretical framework** on this study because it's a good way to analyze the results from the study to see if some preschools have develop a culture that have a certain attitude towards ICT.

The **results** show that majority of preschool teachers have a positive attitude towards the use of ICT but their knowledge about it is quite unimpressive. There is a strong majority that is willing to improve their knowledge. The use of ICT isn't that widespread and only around 30 % uses ICT at least some time every week.

When you look at the results you can see that there is a certain culture that has develop on certain preschools. Mostly the culture has a positive attitude towards ICT but in some cases it's a negative one and that is problematic.

Keywords: ICT, preschool teacher, digital competence, constructivism

Nyckelord: IKT, förskollärare, digital kompetens, konstruktivism

Abstract.....	2
1. Inledning.....	4
2. Syfte och frågeställning.....	5
2.1 Syfte	5
2.2 Frågeställning.....	5
3 Teoretisk anknytning.....	6
3.1 Konstruktivism	6
3.2 Teoridiskussion.....	7
3.3 Begrepp	7
4. Tidigare forskning.....	8
5. Metod	12
5.1 Metodval.....	12
5.2 Urval	14
5.3 Genomförande	14
5.4 Etiskt övervägande.....	15
6. Resultat	17
6.1 Förskollärares inställning till IKT	17
6.2 Hur vanligt förekommande är IKT	19
6.3 Förskollärares kompetens inom IKT	21
6.4 Resultatsammanfattning	23
7. Analys.....	24
7.1 Ålderns påverkan.....	24
7.2 Omgivningens påverkan.....	26
8. Sammanfattning	29
8.1 Slutdiskussion.....	29
8.2 Vidare forskning.....	31
9. Referenslista	32

1. Inledning

Jag har jobbat på en del olika förskolor innan och under min utbildning och jag har alltid undrat varför det är så få som jobbar med IKT på de förskolorna som jag har varit på. Alla har haft tillgång till IKT-verktyg i någon utsträckning men det är ytters få pedagoger som använder sig av dessa verktyg tillsammans med barnen i den dagliga verksamheten. Under utbildningen har vi fått höra om vikten av att jobba med IKT i förskolan, och även om vi rent praktiskt knappt har fått lära oss vad det innebär så har det alltid smugit med i bakgrunden som något viktigt. I läroplanen går det att läsa följande:

”Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändigt i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolan ska lägga grunden till att barn på sikt kan tillägna sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensram som alla i samhället behöver”
(Skolverket, 2010, s.6)

En av dagens samhälles gemensamma referensramar skulle jag vilja påstå är användandet av ny teknik. Vi använder idag t.ex. våra smartphones till det mesta vi gör under dagarna och det är också ett av de viktigaste verktygen som används för att kommunicera i dagens samhälle. Utvecklingen pekar även mot en framtid där ny teknik kommer att användas i allt större utsträckning. Min upplevelse av förskolan är att den inte riktigt hänger med i denna samhällsutveckling och min avsikt med denna studie är att undersöka om min uppfattning är korrekt.

Att skaffa sig en grundläggande digital kompetens är något som Europeiska Kommissionen (2007) anser vara ett av nyckelområden för det livslånga lärandet. Dessa nyckelområden är viktiga för att varje individ ska kunna utnyttja sin personliga potential och delta i samhället på ett aktivt sätt. Det är också viktigt för att man ska kunna konkurrera en arbetsmarknad som är under ständig förändring.

Att utveckla en digital kompetens bör anses som något av värde och jag har för avsikt med min studie att ta en titt på hur förskollärare ställer sig till denna fråga samt titta på hur deras digitala kompetens ser ut.

2. Syfte och frågeställning

2.1 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka förskollärares inställning till IKT i förskolan. Jag är intresserad över hur intresserade de är av att arbeta med IKT tillsammans med barnen i den dagliga verksamheten samt hur vanligt förekommande det är. Efter att ha jobbat som vikarie på olika förskolor så har jag skapat mig en bild av en förskola vars förskollärare har en ganska negativ inställning till IKT. Det är ingen av de förskolorna som jag har jobbat på som använder sig av IKT tillsammans med barnen i någon större utsträckning så jag vill med denna studie skaffa mig en större insikt om hur det sur ut på andra förskolor.

Jag vill också undersöka hur förskollärare ser på sin kunskap när det kommer till IKT. Anser förskollärarna att de har tillräckligt med kompetens inom IKT för att bedriva en meningsfull verksamhet. Det jag har uppmärksammat när jag pratat med förskollärare är att de yngre oftast har en mer positiv inställning till IKT än deras äldre kollegor så det är också något som jag vill titta närmare på i denna studie.

Slutligen är jag också intresserad av om det finns en kultur på vissa förskolor som inte är fördelaktig för att på allvar implementera IKT på den förskolan. Smittar förskollärares inställning till IKT i förskolan av sig till andra i arbetslaget och på så sätt skapar en kultur som antingen är för eller emot implementering av IKT i förskolan?

2.2 Frågeställning

- Vilket intresse har förskollärare för IKT i det vardagliga arbetet i förskolan?
- Anser sig förskollärare ha tillräckligt med kunskap inom IKT?
- Finns det ett samband mellan förskollärarnas ålder och deras kunskaper om IKT och deras åsikter om huruvida IKT ska användas i förskolan?
- Skapas det en kultur på olika förskolor som antingen är för eller emot IKT i förskolan?
- Vad innebär det för barn att gå på en förskola som har en negativ inställning och en bristande kunskap om hur man kan använda IKT?

3 Teoretisk anknytning

I detta kapitel presenteras den teoretiska anknytningen samt några begrepp som förekommer i texten och även föra en kort diskussion om varför jag har valt denna teori.

3.1 Konstruktivism

Inom konstruktivismen så förstår man verkligheten som något kulturellt betingat istället för att se världen, vetenskapen och mänskligheten som en samlad helhet. Grundantagandet är att det är människan som konstruerar världen och att denna konstruktion till viss del är tillfällig och hela tiden kan förändras. Världen ser ut som den gör på grund av att vissa förutsättningar existerar, hade dessa förutsättningar sett annorlunda ut så är det väldigt troligt att världen också hade sett annorlunda ut. Vårt sätt att agera härstammar inte från medfödda mänskliga egenskaper eller en mänsklig natur utan det är de sociala sammanhang och processer som vi deltar i som formar vårt sätt att tänka och handla. Föreställningar som vi har om oss själva och vår omgivning har ingenting att göra med faktiska egenskaper. Det handlar istället om hur det sociala sammanhang vi deltar i värderar dessa egenskaper och vilken betydelse de får i just det sociala sammanhanget. Människans medvetande kan inte beskrivas utan att ta det sociala sammanhang den befinner sig i med i beaktning, det innebär att man bara kan förstå varför en människa betar sig och tänker som de gör om man också förstår det kulturella sammanhang de befinner sig i. När konstruktionen av det mänskliga medvetandet förstås som något socialt så blir analyser av kulturella och språkliga förhållanden viktiga och vårt tänkande och handlande måste förstås som anpassade efter sociala sammanhang (Brinkkjaer & Høyen, 2013 s. 89-93)

Diskurs är ett begrepp som används när vi försöker förstå världen och hur vi talar och förhåller oss till den. När man försöker förstå världen så är man ute efter att strukturera den för att blida någon form av ordning och denna ordning blir ett uttryck för en slags makt. Man försöker alltså att tvinga in världen i en viss förståelse eller en viss diskurs. Om man tittar på vilken som är den rådande diskursen i ett socialt sammanhang så kan man se vilka typer av maktföreställningar som finns (Brinkkjaer & Høyen, 2013 s. 94-97).

3.2 Teoridiskussion

Jag valde att använda mig av en konstruktivistisk förståelseram för att jag var intresserad av olika kulturer på förskolan. När jag tidigare har jobbat på olika förskolor som vikarie så har det inneburit att jag fått se många olika verksamheter. Har man jobbat på en förskola under en längre tid så är det lätt att man blir hemmablind och när man sedan kommer till en annan förskola så blir man ofta förvånad över hur de arbetar och tycker det är konstigt att de gör på ett visst sätt som inte alls är lika bra som det jag är van vid. Men efter att ha jobbat ett tag och kommit in i deras system så finner jag mig ofta frågande till hur vi jobbade på den andra förskolan och kan inte förstå att vi gjorde på ett visst sätt. Man blir alltså väldigt lätt påverkad av sin omgivning och de sociala sammanhang man ingår i. Då jag ville undersöka om det förekommer olika kulturer och diskurser på förskolorna i min studie som antingen är positiva eller negativa när det kommer till IKT så ansåg jag att det passade väldigt bra att använda mig av konstruktivismen som utgångspunkt. Inom konstruktivismen så förstår man människors handlande och tänkande som något som är beroende av sociala sammanhang och förskollärare jobbar ofta väldigt tätt in på varandra så tankar och åsikter tenderar att smitta av sig på andra.

3.3 Begrepp

Nedan följer förtydligande av några av de begrepp som kommer att användas i denna studie.

IKT

IKT är en förkortning av informations- och kommunikations teknik

(Nationalencyklopedin)

IKT-verktyg: T.ex. Ipad, Dator, Internet, Digitalkamera, Smartphone.

Digital kompetens

Digital kompetens innebär att man på ett kritiskt och säkert sätt förmår att använda informationssamhällets teknik på fritiden och i arbetslivet. Det innebär också att man kan använda denna teknik i kommunikationsändamål. Detta kräver grundläggande IKT-färdigheter för att kunna uppnås (Europeiska Kommissionen, 2007).

4. Tidigare forskning

Nedan följer en genomgång av litteraturen som jag har använt för min studie. I och med att detta är ett ganska nytt område så finns det inte jättemycket tidigare forskning att gå på. Forskningen som presenteras nedan kommer att användas i analysen både som stöd och för att ha något att jämföra mina resultat med. Analysen kommer i mångt och mycket utgå från den forskning som presenteras nedan.

Sheridan & Pramling Samuelsson (2003) menar att det är alla barns rätt att bli kunniga användare av IKT, de ska få möjlighet att utnyttja IKT- verktygens alla möjligheter inom kommunikation och informationsinsamling. De ser här ett problem när det kommer till förskolan och förskollärares inställning till IKT- användning i förskolan. De menar att pedagoger tenderar att nedvärdera användandet av IKT i förskolan och detta bottnar i en föräldrad syn på vad en lämplig barndom bör vara. Förskollärare har en tendens att värdera sin egen barndom som den bästa, och implementering av IKT i förskolan kan ses som ett hot mot en idealiserad och romantiserad bild av barndomen. Vidare menar de att huruvida förskollärare är positiva eller negativt inställda till IKT så är det här för att stanna. Därför behöver förskollärare erbjudas hjälp att lära sig använda IKT och de behöver också få möjlighet att uppleva de fördelarna som finns med att jobba med detta. Det behöver också göras klart vilka begränsningar de kommer att ha om de inte lär sig använda IKT. I dagsläget så känner många pedagoger sig obekväma när det kommer till att använda IKT- verktyg.

IKT är idag en del av barns vardag och kommer även vara så i framtiden, och det är därför viktigt att IKT implementeras i vardagliga aktiviteter och inte ses som något speciellt. Att få möjlighet att bemästra IKT- verktyg tidigt i livet är inte bara en nödvändighet utan det är demokratisk rättighet. Alla barn måste ha samma möjlighet att utvecklas inom detta område oberoende av bakgrund och kön (Sheridan och Pramling Samuelsson 2003).

Även Forsling (2011) pratar om implementering av IKT-verktyg i den pedagogiska verksamheten som en demokratisk rättighet. Vidare menar hon att användandet av

digitala verktyg skulle kunna ge en variation och förändring av arbetssätt, och möjlighet till en förändring i relationen mellan barn och pedagog. Då många barn idag har större kunskaper och färdigheter när det kommer till ny teknik än vad förskolläraren har så menar hon att det finns utrymme för barnen att tillsammans med förskolläraren utveckla en digital kompetens. Här måste förskolläraren ibland inta en annan position än vad de vanligtvis har och låta barnet få konkret inflytande genom att visa sin mediekultur för förskolläraren. Förskolläraren måste sedan vara flexibel och kompetent nog för att kunna koppla samman det som barnet har uttryckt med den mer traditionella förskoleverksamheten. Hon menar att om detta görs på ett bra sätt så skapas det mening för både barnet och förskolläraren.

I medielekar kan både förskolläraren och barnet lära sig bedöma och leta information med hjälp av digitala verktyg. Utvecklande av digital kompetens gynnar förskollärare och förskolor som aktivt jobbar med IKT och medier bör ses som förebilder. Det finns dock många förskolor som väljer bort IKT och de främsta anledningarna är brist på kompetens och intresse. På dessa förskolor blir oftast IKT- verktyg lekmaterial där lärandet inte står i centrum (Forsling 2011).

Förskollärares förhållningssätt till digitala verktyg är den största förutsättningen för att barn ska kunna utveckla en digital kompetens i förskolan. Det blir därför viktigt hur pedagoger förhåller sig till digitala verktyg både rent allmänt men också hur man konkret ska använda de. Om förskolläraren är medveten om den interaktiva lärandemiljöns möjligheter så ger det barnet goda möjligheter till att utveckla en god digital kompetens. I miljöer där pedagogerna inte är vana eller inte är motiverade att använda IKT-verktyg så uppmuntras inte heller barnen att göra det. Barnen begränsas då och får inte möjlighet utveckla sin digitala kompetens i förskolan. Risken blir då att det växer fram digitala klyftor, något som är väldigt oroväckande (Forsling 2011).

Prensky (2001) anser att skolsystemet inte längre är anpassat efter den typ av student som i dagsläget går i skolan. Han menar att dagens studenter har genomgått en radikal förändring i deras sätt att tänka och tillskansa sig information. Barn växer idag upp med en mängd olika tekniska verktyg som äldre generationer inte hade tillgång till. Mobiltelefoner, datorer, internet, tv-spel och digitalkameror är alla verktyg från den digitala tidsåldern och dessa digitala verktyg är något som barn idag växer upp med

och har som ett dagligt inslag i deras liv. På grund av detta så har de utvecklat ett nytt tankemönster och tar in information väldigt snabbt. De gillar att göra flera saker samtidigt och strävar efter att samarbeta med andra. De fungerar som bäst när de ständigt blir belönade och det ska inte heller vara svårt att bli belönad. Detta menar han blir ett problem då de möts av lärare och ett skolsystem som är uppbyggt på man individuellt och sakta ska lära sig steg för steg och en sak i taget. Prensky (2001) benämner dessa barn som växer upp med den nya tekniken som Digitala Infödingar (Digital Natives), de har det ”digitala språket” som modersmål. De som däremot inte har vuxit upp med dessa digitala verktyg utan på senare år har tillägnat sig dessa verktyg benämner han som Digitala Immigranter (Digital Immigrants). Han menar att Digitala Immigranter likt alla immigranter anpassar sig till sin omgivning men till viss del håller de fast om vissa delar av sitt förflutna. Den digitala immigrantens dialekt eller brytning är i det här fallet inte en språklig dialekt utan snarare att de till exempel använder internet i andra hand när de söker information eller att de läser instruktionsmanualen istället för att förutsätta att programmet själv ska lära de hur man använder det. Prensky (2001) anser att dagen största problemet i skolan är när studenter som kategoriseras som Digitala Infödingar möter lärare som kategoriseras som Digitala Immigranter. Lärarna pratar ett utdaterat språk vilket gör det svårt för dem att lära ut då de möter en population med ett helt nytt språk. Studenterna möter en lärarkår med grova dialekter som pratar ett svårgripligt språk och oftast så förstår de inte vad Immigranterna säger.

Kress (2003) pratar också om digitala klyftor i samhället men menar att Preskys syn på saken är något förenklad. Kress (2003) väljer istället att lyfta fram kön och etnicitet som anledning till de digitala klyftorna. Han menar att människors möjlighet att utveckla sin digitala kompetens är beroende av deras position i samhället och att det är individers olika status i samhället som ligger till grund för digitala klyftor.

Klerfelt (2007 s.14-16) pratar om en digital kunskapsklyfta mellan pedagoger. Pedagoger som inte hade tillgång till digitala verktyg i sin barndom delar idag inte barnens medieintresse. Detta visar sig framför allt i den äldre generationens pedagoger. Yngre pedagoger visar ett helt annat intresse och kompetens när det kommer till att arbeta med digitala verktyg. Vidare menar hon att det finns ett visst motstånd till att implementera ny teknik inom institutionella pedagogiska praktiker

vilket grundar sig i en traditionell syn på lärandet där handens hantverk hyllas. Detta menar hon leder till en värdeladdad och normativ diskussion som sträcker sig långt bak i tiden om huruvida det är rätt att implementera IKT i förskoleverksamheten.

Lindahl & Folkesson (2012 s. 428-429) pratar om att förskolan står inför ett vägskäl när det kommer till implementering av IKT i förskolan. Antingen så väljer man att omfamna förändringen eller så bör man göra sig redo för att försvara sig från den. På ena sidan så står de som anser att barn måste få chansen att lära sig använda IKT-verktyg redan i tidig ålder för att ha bästa möjliga chans att fungera i ett samhälle som domineras av nya medier både på arbetsplatsen och privat. På andra sidan står de som anser att samhället håller på att bli för beroende av olika medier och att barn redan får tillräckligt med exponering utanför förskolan. De anser att det är deras skyldighet att skydda förskolan från förändringar i samhället och att förskolan ska förbli baserad på traditionella normer.

Förespråkar för implementering av IKT i förskolan menar på att barn upplever en känsla av kompetens och att man litar på deras förmågor när man låter de själva utforska IKT-verktyg. Om barn tillåts att på egen hand utforska verktygen och får uppleva att de verkligen kan själva så är det fördelaktigt för deras eget lärande. Problemet i många förskolor är att barnen inte får denna chans utan när de väl får chansen att använda IKT- verktyg i förskolan så det oftast under strikt kontroll från en pedagog (Lindahl & Folkesson 2012 s. 429-430).

5. Metod

I metodavsnittet kommer jag att redogöra för olika typer av forskningsmetoder och tillvägagångssätt samt ge en förklaring till varför jag valde de metoder som jag har använt mig av i denna studie.

5.1 Metodval

När man vill undersöka en problemställning så kan man välja att göra en kvalitativ eller en kvantitativ studie. Valet av studie ska baseras på vilken typ av undersökningsproblem som man har formulerat. Söker man svar på frågor som Var? Hur? Vilka är skillnaderna? så är det fördelaktigt att använda sig av statistiska bearbetnings- och analysmodeller och man kallar det då för kvantitativ inriktad forskning. Söker man däremot svar på människors upplevelser eller underliggande mönster så passar en mer verbal analysmetod bättre och detta blir då en mer kvalitativ inriktad forskning. Kvalitativ och kvantitativ inriktad forskning ställs oftast på varsin sida av spektret och framställs som helt oförenliga. Detta stämmer dock inte i praktiken när det gäller forskningsarbeten och i dagsläget så placeras merparten av den forskning som bedrivs inom samhällsvetenskap någonstans i mitten av spektrumet (Patel & Davidson, 2011 s. 13-14).

I och med att min frågeställning är formulerad på ett sätt där jag vill få svar på hur förskollärares inställning till IKT i förskolan ser ut så passar en kvantitativ undersökning bra. Då jag vill kunna dra vissa generella slutsatser utifrån min undersökning så är det viktigt att jag får så många förskollärares uppfattningar som möjligt och då är det fördelaktigt att använda sig av en kvantitativ inriktad undersökning.

När man gör en kvantitativ studie så är det viktigt att man är väldigt tydlig när man formulerar frågeställningar och hur man mäter, analyserar och redovisar insamlad data. Kvantitativa studier kan vanligtvis endast uttala sig om en liten del av verkligheten, det man har gjort studien på. Har man däremot gjort en undersökning där man har gjort ett urval av vilka som ingår i studien som representerar en större

grupp kan man dra slutsatser och generalisera till en större grupp än de som ingått i undersökningen. Man kan generalisera till en större population och i min undersökning så skulle det då innebära att jag kunde uttala mig om alla Sveriges förskollärare (Arnqvist, 2014 s. 106-107).

Jag gör inga anspråk till att generalisera de resultat som uppkommer i min studie till en större population som t.ex. alla Sveriges förskollärare. Möjligtvis skulle man kunna dra vissa slutsatser om hur det ser ut i det området där förskolorna som ingått i min studie ligger. Dock tror jag att de resultat som uppkommer i min undersökning är ganska visande för hur det ser ut i övriga landet även om det inte finns tillräckligt med data för att dra några seriösa slutsatser.

I kvantitativa undersökningar så de vanligaste metoderna för datainsamling att göra en intervju eller skicka ut en enkät. Intervjuer är mer personliga då man antingen stämmer träff med personen i fråga eller genomför intervjun via telefon. Fördelen här är att man har möjlighet att svara på frågor om det skulle uppstå några. När man gör en enkätundersökning så innebär det oftast att man skickar ut en enkät innehållandes de frågor man ämnar få besvarade, men man kan även göra något som kallas för ”enkät under ledning” vilket innebär att man sitter med personen som fyller i enkäten. Här har man också möjlighet att svara på eventuella frågor som kan uppstå, något som man inte har om man skickar ut enkäten och inte är närvarande då den fylls i (Patel & Davidson, 2011 s 73-75).

En enkätundersökning använder man sig vanligen av när man är intresserad av att få svar från ett stort antal individer. Denna datainsamlingsmetod passar bra då man har en begränsad frågeställning som rör förekomst, synpunkter och uppfattningar (Arnqvist, 2014 s. 109).

Jag har i min studie valt att göra en enkätundersökning då jag anser att det skulle vara allt för tidskrävande och innebära för stora logistiska problem om jag skulle göra intervjuer med alla som deltar i min studie. Målet var att 75 förskollärare ska ingå i min studie och att lyckas boka in och genomföra intervjuer med 75 stycken förskollärare på olika förskolor kändes inte realistiskt inom den tidsram som jag arbetade inom. Därför var det ett ganska enkelt beslut att göra en enkätundersökning

istället. Jag har även en ganska begränsad frågeställning som bland annat rör förskollärares inställning till IKT i förskolan och då passar en enkätundersökning bra in, så jag känner mig ganska säker i mitt val av enkätundersökning.

5.2 Urval

I studien ingår 64 förskollärare som jobbar på 12 olika förskolor i varierande storlek. Majoriteten av förskolorna ligger i Stockholms kommun medan några ligger precis utanför kommungränsen. Utgångspunkten var att ha med 75 förskollärare men det var bara 64 som svarade på enkäten som skickades ut. Förskollärarna är mellan 24-61 år och det är 63 kvinnor och en man som ingår i studien. Medelåldern är 44 år. Det hade varit intressant om fler manliga förskollärare hade deltagit så man kunde se om det finns några skillnader mellan könen i denna fråga.

5.3 Genomförande

Enkäten som skickades ut består av 12 frågor rörande förskollärares inställning till IKT och hur ofta användandet av IKT förekommer i förskolans dagliga verksamhet. Det finns också frågor som rör hur förskolläraren uppfattar att sina kollegor ställer sig till användandet av IKT. Enkäten i sin helhet finns bifogad som bilaga 1.

Frågorna på enkäten har en hög grad av standardisering och en hög grad av strukturering. Frågor med hög grad av standardisering innebär att man ställer samma frågor i samma ordning till alla informanter. Anledningen till att man gör detta är för att man ska kunna jämföra och generalisera svaren. Frågor med hög grad av strukturering innebär att frågorna lämnar väldigt lite utrymme för informanten att svara inom. I detta fall är frågorna helt strukturerade då det är frågor med fasta svarsalternativ. När man vill göra en kvantitativ analys av resultaten passar frågor med hög grad av standardisering och strukturering bäst (Patel & Davidson, 2011 s.75-76).

En del av frågorna innehåller graderade svarsalternativ, vill man ge informanten möjlighet att ställa sig neutral i en fråga kan man då välja att göra graderingen med ett udda antal svarsalternativ. Antalet graderade steg kan vara tre, fem, sju eller nio. I mitt fall valde jag att ha fem något som jag i efterhand ångrar något. Jag var inte medveten om att det fanns något som kallas för centraltendensen när jag utformade min enkät. Centraltendensen innebär att människor tenderar att undvika ändpunkter och drar sig mot mitten (Patel & Davidson, 2011 s. 81).

Hade jag använt mig av sju eller nio så finns det större utrymme för informanten att röra sig på och svaren hade då möjligtvis haft en större spridning. Detta hade möjligen kunnat ge en mer nyanserad bild över förskollärarnas inställning till IKT i förskolan.

När man analyserar och redovisar resultaten av en enkätundersökning så gör man det oftast med hjälp av tabeller eller diagram. När man behandlar enkätsvaren så matar man in den insamlade data i en datamatrix som man sedan kan behandla i ett kalkylprogram eller statistikprogram (Arnqvist, 2014 s. 111). Jag valde att använda mig av Excel för att behandla den data jag har samlat in och gjorde sedan tabeller och diagram för att presentera mina resultat. Jag tittade på svaren för att se om det fanns några mönster som var intressanta att analysera.

5.4 Etiskt övervägande

Forskningsetikens viktigaste princip är att man ska få medgivande från de som ingår i studien. Man får absolut inte göra en studie på någon som inte är medveten om det. Det är också viktigt att man gör individerna som ingår i studien medvetna om att de när som helst kan avbryta sin medverkan i studien, även om de från början har gett sitt medgivande. När man ska genomföra en studie som omfattar förskollärare så är det viktigt att man kontaktar förskolechefen innan så man vet att det är okej att genomföra undersökningen på den förskolan (Löfdahl, 2014 s. 36-37).

Innan jag började skicka ut mina enkäter så kontaktade jag förskolecheferna på förskolorna som deltog i studien för att höra om det var okej och göra studien på deras förskolor, men också för att höra om de var intresserade av att delta i studien.

Jag skickade tillsammans med min enkät ett brev som understryker att deltagande i undersökningen är frivillig och om man av någon anledning inte är villiga att vara med så är det helt okej. Det medföljande brevet innehöll även information om studiens syfte samt en förklaring till vad den insamlade data skulle användas till.

När man gör en undersökning är det viktigt att man är tydlig med hur man kommer att använda deltagarnas bidrag. Man behöver klargöra om uppgifterna som man samlar in är konfidentiella. När man arbetar med en enkät är det också viktigt att man är tydlig med om deltagandet är anonymt eller inte. Skillnaden mellan konfidentiellt och anonymt är att det inte nämns några namn eller nummer eller annan möjlighet till identifiering när man pratar om anonymitet. Konfidentiellt innebär att man vet vem det är som har bidragit med uppgifterna men att det bara är jag som utför studien som har tillgång till uppgifterna (Patel & Davidson, 2011 s. 73-74).

I denna studie så frågar jag inte efter några namn eller nummer till de deltagande personerna. De enda personuppgifter som jag frågar efter är ålder. Jag frågar heller inte efter förskolornas riktiga namn utan jag ber bara att de kommer överens om att skriva samma ska, det kan vara ett nummer eller vad som helst, så det går inte att identifiera vem det är som har svarat på enkäten och undersökningen blir därför anonym. Jag valde att göra på detta sätt för att få så ärliga svar som möjligt.

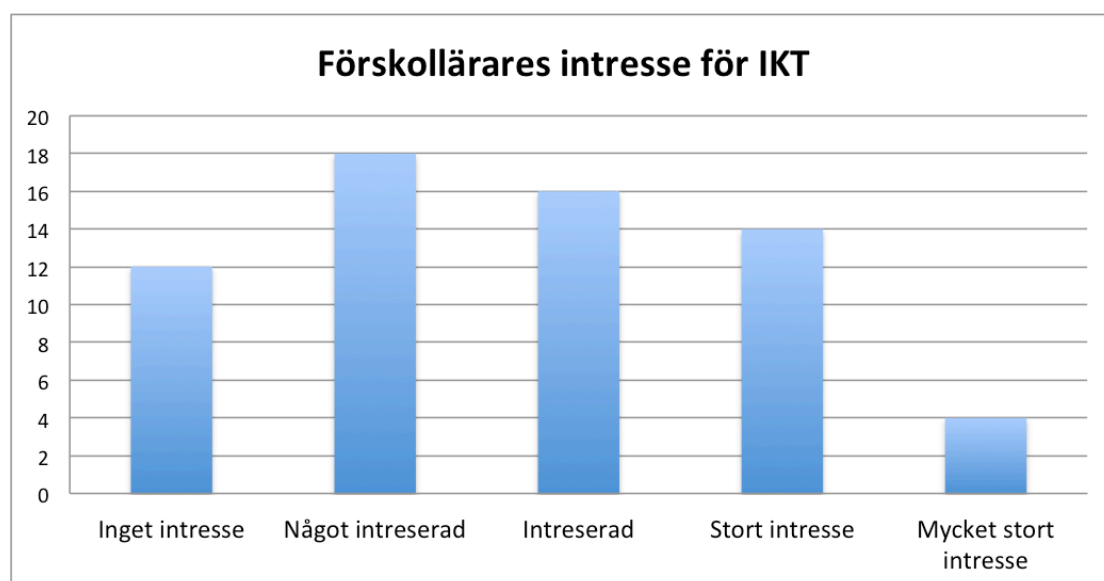
När det gäller denna undersökning så finns det inte allt för mycket att ta hänsyn när det kommer till etik. De som ingår i studien är informerade om att det är frivilligt att delta och vad deras bidrag kommer att användas till. Deras medverkan är anonym så de behöver inte vara oroliga för att kunna bli identifierade i efterhand.

6. Resultat

I detta kapitel kommer jag att presentera resultaten från min studie. Alla frågor på min enkät kommer inte att redovisas här utan jag har valt ut de som jag anser varit mest intressant. Kapitlet är indelat i tre teman för att göra det enkelt att läsa resultatet. Dessa teman är förskollärares inställning, kompetens och hur vanligt IKT är i förskolan.

6.1 Förskollärares inställning till IKT

Här kommer en genomgång av förskollärares svar på frågor som rör deras intresse och inställning till att arbeta med IKT i förskolan tillsammans med barnen.

Figur 1

I figur 1 kan vi se hur förskollärare i min studie svarade på frågan om deras intresse för att arbeta med IKT i den dagliga verksamheten. 19 % säger sig helt sakna intresse för att arbeta med IKT i förskolan medan 28 % menar att de har litet eller något intresse för att arbeta med IKT i den dagliga verksamheten. Totalt sett är det 47 % som inte visar något större intresse för IKT. 25 % av de tillfrågade placerar sig själva i mitten eller som neutrala i denna fråga genom att beskriva sig själva som intresserad. Det är 22 % som beskriver sig själva som individer med ett stort intresse för IKT i

förskolan medan det är 6 % som har ett mycket stort intresse. Delar man in de i kategorier där man antingen är emot, neutral eller positivt inställd till IKT så blir fördelningen följande. 47 % emot, 25 % neutral och 28 % positiv. Förskollärares intresse för använda IKT i den vardagliga verksamheten är alltså ganska varierande. Går vi sedan vidare till figur 2 som beskriver hur förskollärare svarade på frågan om man ska jobba med IKT verktyg tillsammans med barnen i förskolan kan vi se att det är 59 % som ställer sig positiva till det medan det är 28 % som anser att man inte ska göra det. 13 % är osäkra och svarar att de inte vet på denna fråga.

Figur 2

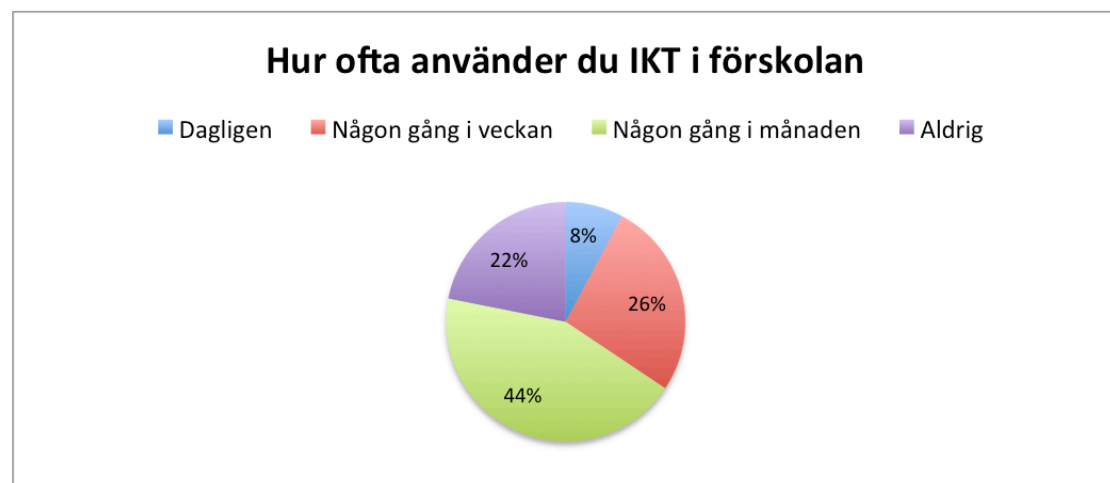
I denna fråga är man inte lika negativ som i den föregående och delar vi in svaren i samma kategorier som tidigare så får vi 28 % som är negativa, 13 % är neutrala och 59 % är positiva när det kommer till att arbeta med IKT- verktyg tillsammans med barnen i förskolan. Här blir det en helt annan fördelning på kategorierna där majoriteten ställer sig positiv till IKT medan i den föregående frågan var majoriteten negativt inställd. Några tänkbara anledningar till detta kan vara att frågorna är utformade på lite olika sätt och att det är lättare att svara på en ja och nej fråga än att värdera sitt eget intresse för IKT. En annan anledning kan vara att man generellt tycker att förskolan ska arbeta med IKT men att man själv inte har något intresse för att göra det och anser att andra kan göra det istället. Den kanske mest troliga anledning är att de som beskrev sig själva som intresserade dvs. neutrala, lutar mer åt positivt än negativt inställda vilket gör att statistiken som redovisas i figur 2 blir mer positiva än statistiken i figur 1.

Det man kan utläsa är alltså att åsikterna i denna fråga är ganska splittrade och man kan dela upp förskollärarna i två läger där ena sidan ställer sig positiv till IKT medan den andra sidan har en negativ inställning. Fördelningen är ganska jämn om man förenklar det till enbart för och emot och jag kan tänka mig att detta kan leda till en del intressanta diskussioner på förskolorna om IKTs vara eller icke vara.

6.2 Hur vanligt förekommande är IKT

Under denna rubrik så kommer vi ta en närmare titt på hur vanligt det är att förskollärarna som ingår i studien använder sig av IKT-verktyg samt de bakomliggande orsakerna till varför man inte använder IKT-verktyg.

I figur 3 så redovisas resultatet för frågan om förskollärarna använder sig av IKT i den dagliga verksamheten.

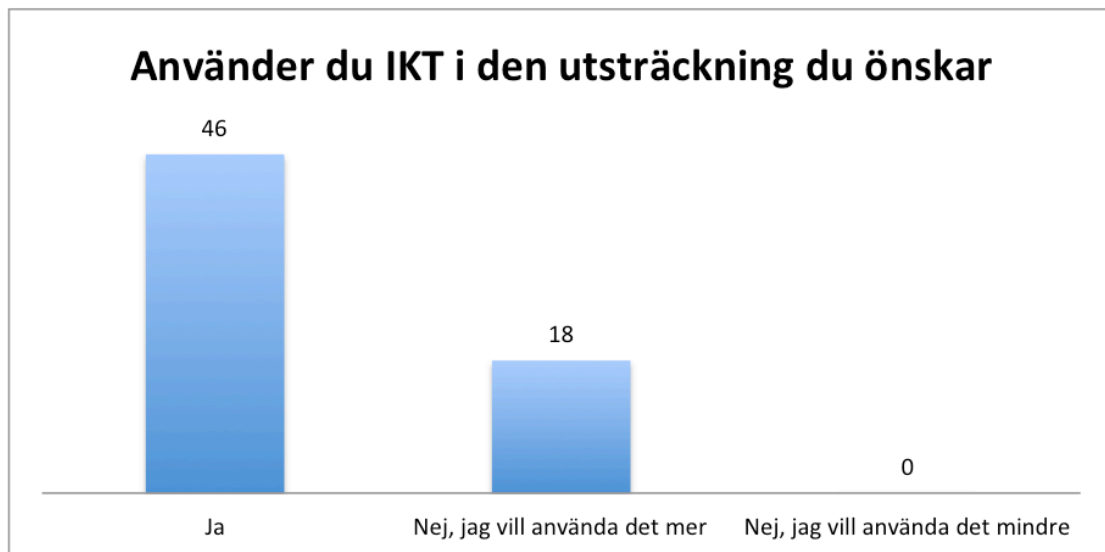

Figur 3

Här kan vi se att majoriteten har svarat att de använder sig av IKT-verktyg någon gång i månaden. 26 % säger sig använda IKT någon gång i veckan. Det är 22 % som aldrig använder IKT medan det endast är 8 % som säger sig använda det dagligen. Beroende på hur man själv ser på användandet av IKT i förskolan så är dessa siffror antingen ganska låga eller ganska höga. Eftersom det inte finns några direkta direktiv i läroplanen om hur mycket man ska använda sig av IKT-verktyg så är det ganska svårt att dra några slutsatser från detta resultat. Det man ändå kan säga är att en ganska kraftig majoritet inte använder sig av IKT-verktyg i någon större utsträckning medan det är en liten minoritet som jobbar med det dagligen. Tar man svaren från de

tidigare frågorna så kan man kanske tycka att resultatet på denna fråga borde se lite annorlunda ut. Då majoriteten av förskollärarna ställde sig positiva till användandet av IKT så kan man tycka att man borde använda sig av det i en större utsträckning än någon gång i månaden.

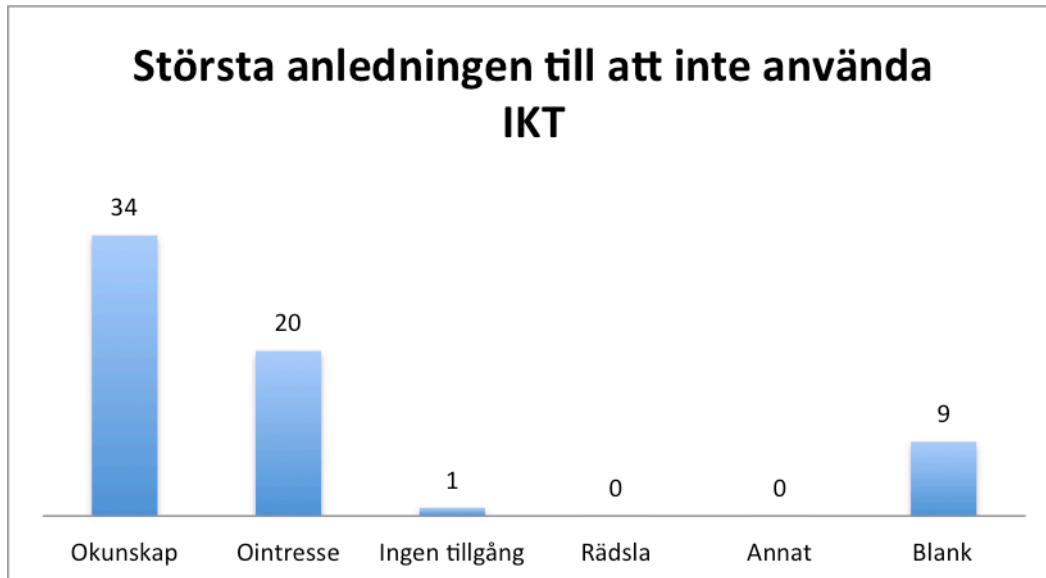
I figur 4 kan vi se hur förskollärarna svarade på frågan om de anser att de använder IKT i den utsträckningen som de önskar.

Figur 4

Här kan vi se att majoriteten är nöjda med den mängd de använder sig av IKT medan det är 28 % som skulle vilja använda det i en större utsträckning. Något som är intressant är att av de 18 som önskar att de använde sig av IKT i större utsträckning så är det ingen av de som sa att de aldrig använder sig av IKT. Det är 8 av de som använder IKT någon gång i månaden och 10 av de som använder IKT någon gång i veckan. Man kan därmed anta att i framtiden så kommer statistiken se något annorlunda ut förutsatt att de som önskar arbeta mer med IKT verkligen gör det och användandet av IKT-verktyg i förskolan kommer i framtiden att öka och närma sig det övriga samhället. Framtiden ser därmed ljus ut för förespråkare för IKT i förskolan. Något som ytterligare talar för detta är förskollärares inställning till kompetensutveckling inom IKT området som vi ska titta på senare.

Vad beror det då på att förskollärare inte använder sig av IKT i förskolan, det ska vi titta närmare på i figur 5.

Figur 5

Här ser vi att den största anledning till att förskollärare inte använder IKT-verktyg i större utsträckning är brist på kunskap, det är 53 % som anser sig ha för dålig kunskap för att arbeta med IKT på ett meningsfullt sätt. 31 % menar att det är ointresse som är det största hindret för dem när det kommer till att arbeta med IKT-verktyg. Det är en tillfrågad som anser att brist på tillgång till IKT-verktyg är den största anledningen och det motsvarar ca 1,5 %. Rädsla och annat var det ingen av de tillfrågade som angav medan 14 % lämnade frågan blank. Att lämna frågan blank bör tolkas som att de inte kände att de hade någon anledning att inte jobba med IKT då alla som utelämnade den frågan också sa att de använder IKT i hög utsträckning. Vad vi kan utläsa av dessa siffror är att förskolorna som ingick i studien har ett problem i denna fråga då 84 % av de tillfrågade förskollärarna antingen ansåg sig ha bristande kompetens eller intresse. Om man vill utveckla förskolorna inom detta område så kommer det nog krävas en hel del arbete.

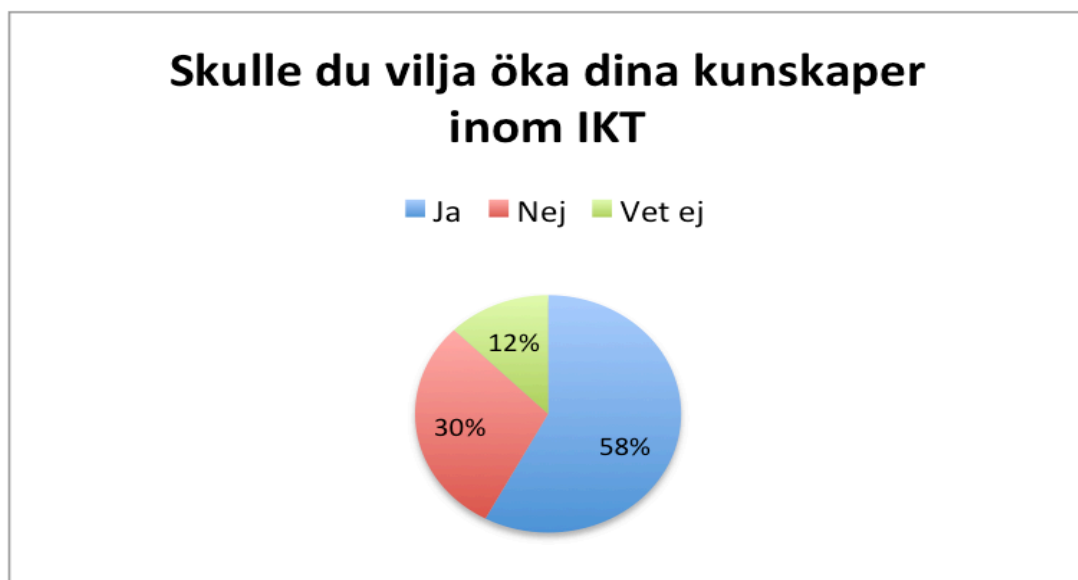
6.3 Förskollärares kompetens inom IKT

Under denna rubrik kommer resultaten från förskollärares svar på frågor om kompetens att redovisas.

Figur 6

I figur 6 ser vi hur förskollärare svarade på frågan om de känner att de besitter tillräckligt med kunskap för att använda IKT-verktyg på ett meningsfullt sätt. 27 % ansåg att de har tillräckligt med kunskap medan 60 % sa att de inte har tillräckligt med kunskap för att på ett meningsfullt sätt arbeta med IKT. 13 % svarade att de inte visst om de hade tillräckligt med kunskap. Även här ser vi att bristande kunskap är ett problem och det är något som måste åtgärdas om man på allvar vill implementera IKT i den dagliga verksamheten. Förskolorna är i stort behov av kompetens utveckling och det är något som majoriteten av förskollärarna ställer sig positiva till.

Figur 7

I figur 7 ser vi att det är 58 % av förskollärarna som vill höja sin kompetens inom området. 30 % säger att de inte vill höja sin kompetens och 12 % är osäkra. Tittar man

närmare på statistiken så är det bara de som aldrig eller sällan jobbar med IKT som inte vill höja sin kompetens inom området och detta gäller även för de som är osäkra i frågan. Snittåldern för de som inte säger sig vara intresserade av kompetensutveckling inom IKT ligger på 57 år så det är en åsikt som på sikt kommer att slussas ut ur förskolan. Alla som vill öka sin kompetens inom IKT var också intresserade av kompetensutveckling om det skulle erbjudas åt dem. Av de som inte var intresserade av kompetensutveckling var det ingen som skulle tacka ja om det var så att de blev erbjudna det.

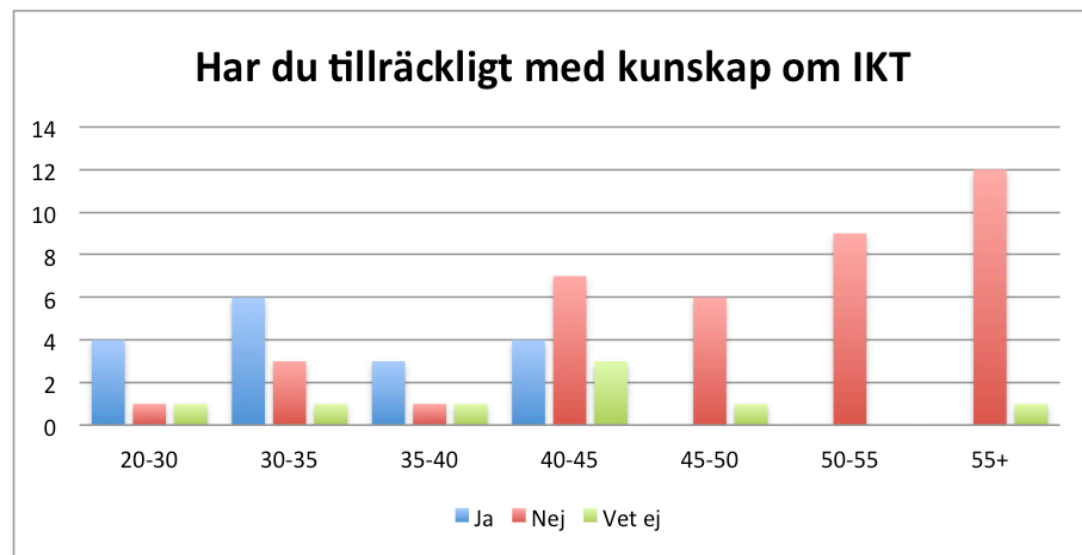
6.4 Resultatsammanfattning

Resultatet av min studie visar en att det finns en ganska stor brist på kunskap när det kommer till IKT i de förskolorna som ingick i min studie. Det var endast 27 % som ansåg sig ha tillräckligt med kompetens för att kunna använda IKT och bedriva en meningsfull verksamhet tillsammans med barnen. Däremot är majoriteten intresserad av att förbättra sina kunskaper när det gäller IKT. Runt 30 % säger att de använder IKT minst någon gång i veckan. 7 av 10 använder det inte mer än någon gång i månaden, så man kan inte påstå att det är allt för vanligt att man använder IKT i någon större utsträckning på de förskolor som ingår i studien. 28 % anser sig själva ha ett stort eller mycket stort intresse för IKT medan 47 % anser sig själva ha ett något eller inget intresse alls. Majoriteten anser ändå att deras förskola ska arbeta med IKT medan ungefär var tredje förskollärare anser att IKT inte är något för deras förskola.

7. Analys

7.1 Ålderns påverkan

Tar man och tittar närmare på statistiken från min undersöker så finns det ganska tydliga mönster när man tittar på vilka det är som svara på ett visst sätt på frågorna. Man ser ofta att ju äldre forskolläraren är desto negativare inställning har hen gentemot IKT. Om vi tittar på figur 8 så kan man se ganska tydliga samband mellan ålder och ett visst svar på frågan om man anser sig själv ha tillräckligt med kunskap om IKT.

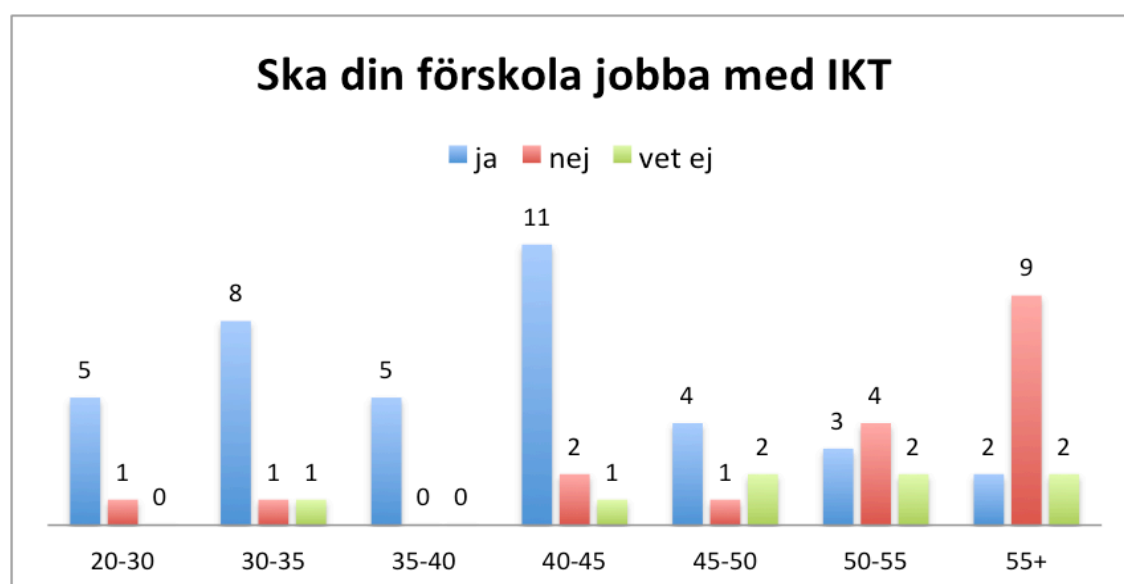

Figur 8

Här framgår det tydligt att ålder har en ganska avgörande roll när det kommer till digital kompetens. Det är inte någon som är över 45 år som anser sig själv tillräckligt kompetent när det kommer till IKT. Även om det fanns de som ansåg sin kompetens bristfällig representerade i alla åldersgrupper så är det ändå en överrepresentation i de högre åldersgrupperna. Man kan här tydligt se prov på den digitala kunskapsklyfta som Klerfelt (2007) och Kress (2003) pratar om. Det är visserligen inte alla i de yngre åldersgrupperna som känner att de har tillräckligt med kunskap men majoriteten känner ändå att de besitter tillräckligt med kunskap för att kunna arbeta med det på ett meningsfullt sätt. Man skulle kunna benämna många som har deltagit i denna studie som ”Digital Immigrants”, de som inte har vuxit upp med de digitala verktyg som dagens barn växer upp med (Prensky 2003). ”Digital immigrants” har inte haft digitala verktyg som en naturlig del av sin uppväxt utan har varit tvungna att ta till sig

dessa redskap senare i livet vilket gör att användandet av dessa verktyg inte kommer naturligt för dem. Detta innebär att de har svårt att ta del av barnens medieintresse och det gynnar varken barnens eller pedagogernas utveckling av sin digitala kompetens (Klerfelt 2007). I och med att förskollärare tenderar att värdera sin egen barndom som den bästa och de anser att implementering av IKT är ett hot mot detta så har de en benägenhet att nedvärdera användandet av IKT i förskolan (Sheridan & Pramling Samuelsson 2003). Detta innebär att barn som går på förskolor utan förskollärare som anser att det är meningsfullt att arbeta med IKT riskerar att hamna efter i sin digitala kompetensutveckling. Förskolor som saknar kompetens och intresse för IKT väljer ofta bort IKT och ser inte det som något meningsfullt och IKT-verktyg blir ofta bara lekmaterial där lärandet inte står i centrum (Forsling, 2011). Det blir problematiskt då det inte bara är nödvändigt att bemästra IKT-verktyg tidigt i livet utan det är även en demokratisk rättighet (Forsling, 2011; Sheridan & Pramling Samuelsson 2003).

Figur 9

I figur 9 kan vi se om förskollärare ställer sig positiv eller negativ till att deras förskola ska jobba med IKT. Även här ser vi att de yngre åldersgrupperna generellt är mer positivt inställda till IKT än de äldre. Det är inte lika tydligt som i det tidigare exemplet men även här så kan vi se att 55+ är den ålderskategori som har den mest negativa inställningen till IKT. Det är bara 9 % av förskollärarna under 40 år som anser att deras förskola inte ska jobba med IKT.

Prensky (2001) säger att skolsystemet inte längre är anpassat till dagens ungdom och jag tenderar att till viss del hålla med. Men man kan i min studie se att nyare blod för med sig nya tankar och idéer och i de yngre åldersgrupperna så är man generellt mer positivt inställd till att implementera IKT i förskolan. Klerfelt (2007) menar även hon att yngre pedagoger visar ett större intresse och kompetens när det kommer till att arbeta med IKT. Likt det övriga samhället så kommer nog användandet av IKT öka även i förskolan. I takt med att nytt ungt blod slussas in och det gamla gardet slussas ut så kommer inställningen till IKT sakta men säkert att förändras. Jag skulle vilja påstå att skolsystemet undergår en förändring där man sakta men säkert är på väg bort från ett system som är anpassat för ”Digital Immigrants” till ett system som är anpassat efter ”Digital natives”.

7.2 Omgivningens påverkan

Tittar man på figur 10 som visar hur de olika förskolorna ställde sig till att använda IKT.

Figur 10

Det vi kan se är att det inte råder några särskilda meningsskiljaktigheter på hälften av förskolorna. På förskola två och fyra så anser ingen att man ska jobba med IKT och på förskola tre, fem och sex så är alla överens om att man bör jobba med IKT på förskolan. På de övriga förskolorna så finns det vissa skilda åsikter med överlag så har

alla förskolor en ganska kraftig majoritet som är antingen för eller emot att arbeta med IKT.

Vi kan här se att det bildas en ganska smal åsiktskorridor på vissa av förskolorna och man kan anta att förskollärarnas åsikter formas efter deras sociala omgivning. Jobbar man på en förskola där rådande diskurs är negativt inställd till IKT så kan det vara problematiskt för någon som är positivt inställd till IKT att få möjlighet att ge uttryck för detta intresse. Figurerar man i ett socialt sammanhang där man omges av negativa åsikter om IKT och dess betydelse så är det inte orimligt att anta att man själv får en negativ inställning till IKT även om man från början var positivt inställd till det. Det samma gäller givetvis åt andra hållet också. Man skulle kunna anta att förskolläraren på förskola 1 som anser att man inte ska jobba med IKT kommer ändra uppfattning på sikt då hen ingår i ett socialt sammanhang där IKT ses som något positivt.

Kulturen och de rådande maktföreställningarna på förskolan blir viktig när det kommer till implementering av IKT i förskolans verksamhet och vill man att sin förskola ska arbeta med IKT så är det viktigt att identifiera hur diskursen om IKT ser ut på förskolan. Är det en diskurs som starkt motsätter sig implementering av IKT så kan det bli problematiskt att få till ett meningsfullt arbete runt IKT då de som ska ansvara för arbetet är negativt inställda till det. Risken blir då att pedagogerna inte tar arbetet med IKT på något större allvar då de känner sig obekväma med uppgiften.

Sheridan & Pramling Samuelsson (2003) menar att man måste ge förskollärarna möjlighet att uppleva vilka fördelar som arbetet med IKT-verktyg medför om man gör det på rätt sätt. Det är också viktigt att vara tydlig med vilka begränsningar det kan innebära för en förskollärare som saknar digital kompetens och inte är villig att göra något åt det.

När det kommer till IKT användandet på de flesta förskolorna så kunde man se tydliga mönster när det kommer till om förskolan ska använda IKT. På många förskolor kunde man se att alla hade samma åsikt när det kommer till om de ska använda IKT. Man kan tolka det som att en viss kultur växer fram på förskolorna som antingen är positiv eller negativt inställd till IKT. Applicerar man en konstruktivistisk förståelse ram här så är det inte så konstigt att förskollärare på vissa förskolor delar samma uppfattning i frågan då man enligt konstruktivismen anser att vårt tänkande och handlande formas baserat på vilka sociala sammanhang och processer vi deltar i (Brinkkjaer & Høyen, 2013 s. 89-93). På förskolan så jobbar man ganska tätt in på

varandra och det är inte konstigt om andras tankar och idéer formar ens eget tänkande och handlande. Så om du hela tiden får höra från dina kollegor att IKT inte är något som ska användas i förskolan är det inte så konstigt om du själv tillslut även är av den åsikten, även om du till en början hade en positiv inställning till IKT. Man kan anta att några av förskolorna som ingick i min studie har en rådande diskurs som är antingen positiv eller negativ till IKT och det formar förskollärarnas inställning till IKT. På de förskolorna där det finns en positiv diskurs gentemot IKT så blir inte detta ett problem men på två av förskolorna så delade alla förskollärare samma negativa åsikt om IKT och i de fallen blir det problematiskt då barnen blir lidande. Forsling (2011) menar att många förskolor väljer bort IKT och den främsta anledningen till det är brist på kompetens och intresse. På dessa förskolor begränsas barnen då de inte får möjlighet att utveckla sin digitala kompetens och risken för att det växer fram digitala kunskapsklyftor mellan barnen ökar.

En förskola måste kunna erbjuda barn möjlighet att i tidig ålder utveckla sin digitala kompetens, det är deras demokratiska rättighet (Forsling, 2011). Om barn inte får denna möjlighet så riskerar de att hamna efter i utvecklandet av sin personliga potential vilket kan innebära att man inte kan delta i samhället på ett aktivt sätt (Europeiska Kommissionen, 2007). Har förskolan bara pedagoger som kan kategoriseras som ”Digital immigrants”, som varken har intresse eller kunskap för att arbeta med IKT så blir detta problematiskt. Oavsett om det är rådande diskurser eller något annat som är orsaken till detta så bör man nog som förskolechef se över detta och verkligen göra något åt det då alla barn bör ha samma möjlighet att utveckla sin digitala kompetens så det inte växer fram ytterligare digitala kunskapsklyftor.

8. Sammanfattning

8.1 Slutdiskussion

När det gäller förskollärares intresse för IKT så är jag något positivt överraskad, baserat på mina egna erfarenheter så trodde jag att intresset för IKT skulle vara betydligt lägre. I min undersökning så var det 47 % som hade en negativ inställning till IKT. Jag trodde att den siffran skulle vara betydligt högre då jag inte har träffat många förskollärare som har uttryckt något intresse för att arbeta med det. Jag trodde att den siffran skulle ligga runt 90 % baserat på mina erfarenheter. De flesta förskollärare jag har träffat har aktivt ställt sig emot implementering av IKT då de har ansett att barnen får tillräckligt med det i hemmen. Lindahl & Folkesson (2012) menar att en stor del av förskollärare anser att barn exponeras tillräckligt av olika medier utanför förskolan så därför behöver man inte använda sig av IKT i förskolan. Att intresset var lägre ju högre upp i åldersgrupperna man kom var dock inte så överraskande då både tidigare forskning och mina egna erfarenheter pekade på det.

Ett annat syfte jag hade med denna studie var att se hur vanligt det var att man använder sig av IKT i förskolan och även här blev jag positivt överraskad. Det var betydligt fler än jag trodde som använder IKT-verktyg dagligen eller någon gång i veckan. I studien så var det 34 % som sa sig använda IKT minst någon gång i veckan och den siffran trodde jag skulle vara betydligt lägre. Baserat på min erfarenhet så trodde jag inte att den siffran skulle överstiga 10 %. Även här fanns ett ganska tydligt samband mellan ålder och hur frekvent man använde sig av IKT och de yngre pedagogerna använde sig av IKT i högre utsträckning än de äldre, det är även något som Klerfelt (2007) uppmärksammar.

Jag var också intresserad av kompetensen inom IKT användning och där kunde vi se att 27 % ansåg sig tillräckligt kompetenta, 58 % var även intresserade av kompetensutveckling. Detta visar på att det finns en ganska stor brist på kunskap inom IKT vilket är ett ganska stort problem för förskolorna. Positivt är dock att det finns en vilja bland majoriteten av förskollärarna att höja sin digitala kompetens och jag tolkar det som att IKT kommer att ha en större plats i förskolan i framtiden. Här såg vi också tydligt prov på den digitala kunskapsklyfta som Klerfelt (2007); Kress

(2003); Prensky (2001) talar om. I undersökningen så kunde man se att det inte var någon som var över 45 år som ansåg sig ha tillräckligt med kompetens för att bedriva en meningsfull verksamhet. Detta är ett stort problem men i takt med att allt fler yngre pedagoger som troligtvis är mer bekväma med den nya tekniken kommer in i förskolan så kommer troligtvis både kompetensen och intresset för IKT att öka. Man skulle kunna argumentera för att de digitala immigranterna hamnar i en något orättvis situation då de nästan över en natt förväntas kunna massa saker som är helt nya för dem. De hamnar i ett underläge gentemot yngre pedagoger som har växt upp med dessa digitala verktyg och har dessa som naturliga inslag i sin vardag, något som kanske inte stämmer för de digitala immigranterna. Även om man som Sheridan & Pramling Samuelsson (2007) menar att man ska göra klart för de vilka begränsningar det kommer att innebära om de inte utvecklar i alla fall en grundläggande digital kompetens så kanske man inte ska vara allt för hårda mot de digitala immigranterna. Det finns förhoppningsvis någon på förskolan som är kunnig och kan ta ansvaret för IKT användandet till en början. De som har det största problemet när det kommer till detta är de som börjar närma sig pensionen så även om det inte är en optimal lösning på problemet så kommer det att lösa sig automatiskt på sikt. Vad man ska göra här och nu vet jag inte men att börja erbjuda kompetens utveckling är i alla fall en start och majoriteten av förskollärarna är som sagt öppna för det.

Det gick att utläsa ett ganska tydligt samband mellan åldern och inställningen och kunskapen om IKT. Det var de äldre förskollärarna som generellt ansåg sig ha minst kunskap om IKT och det påverkade även deras inställning till IKT och man kan se att de som är över 55 år är den åldersgrupp som är mest negativt inställd till användandet av IKT i förskolan.

Jag tycker mig kunna se att det finns förskolor där det har utvecklats en kultur som antingen är positivt eller negativt inställd till IKT. Detta kan bli problematiskt på de förskolor som har en negativ kultur gentemot IKT.

Barn som går på förskolor där kunskapen och intresset för IKT är bristfälligt riskerar att hamna efter i sin digitala utveckling vilket är problematiskt och något som bör ses över. Vill man i framtiden ge barn samma möjligheter för att utveckla sin digitala kompetens så krävs det att man satsar på kompetensutveckling inom IKT, men jag

tror även att man tydligt måste uttrycka hur man vill att arbetet med IKT i förskolan ska se ut i framtiden. I dagsläget är det ganska otydligt och det är upp till var och en att tolka läroplanen. Ska man på allvar implementera IKT på bred front måste det finnas tydligare direktiv om hur arbetet ska se ut och det krävs en betydligt större kompetens.

8.2 Vidare forskning

Något som jag anser skulle vara intressant att undersöka vidare är hur förskolechefer och personer högre upp i hierarkin ser på IKT. Det var nämligen bara 29 % av de tillfrågade förskollärarna som ansåg sig jobba på en förskola där arbetet med IKT uppmuntrades. Vill man implementera IKT i större utsträckning så tror jag att det delvis måste tas initiativ högre upp, det räcker inte med att förskollärare som är intresserade av att jobba med IKT försöker ta tag i det.

9. Referenslista

- Arnqvist, A (2014). Kvantitativ data- exemplet barns läsande. I Löfdahl, A, Hjalmarsson, M & Franzén, K (red) (2014), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber.
- Brinkkjaer, Ulf & Høyen, Marianne (2013), *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.
- Europeiska kommissionen. (2007). *Nyckelkompetenser för livslångt lärande – en europeisk referensram*. Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. Hämtad från:
http://center.hj.se/download/18.364f88fa12fd35278838000423/1440138058184/keycomp_sv.pdf (2015-11-27)
- Forsling, K (2011) *Digital kompetens i förskolan*. KAPET.Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift, 2011, Vol.1(1), pp.76-95
- Lindahl, M & Folkesson, A-M. (2012). *ICT in preschool: friend or foe? The significance of norms in a changing practice*. International Journal of Early Years Education Vol. 20, No.4, December 2012, 422-436.
- Löfdahl, A. (2014). God forskningssed – regelverk och etiska förhållningssätt. I Löfdahl, A, Hjalmarsson, M & Franzén, K (red) (2014), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber.
- Klerfelt, A. (2007). *Barns multimediala berättande. En länk mellan medie-kultur och pedagogisk praktik*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.
- Nationalencyklopedin, datorstödd undervisning.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/datorstödd-undervisning> (hämtad 2015-11-30)

Patel, R. & Davidson, B., (2011) fjärde upplagan, *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Prensky, M. (2001). *Digital natives, digital immigrants*. On the Horizon 9 (5) 1-6.

Sheridan, S & Pramling Samuelsson, I. (2003). *Learning through ICT in Swedish Early Childhood Education from a Pedagogical Perspective of Quality*. Childhod Education, 79(5), 276-282.

Skolverket. (2010). *Läroplan för förskola: Lpfö 98*. (Rev. Uppl.). Stockholm: Skolverket.

Bilaga 1

Enkätundersökning om IKT

På en skala från 1-5 där 1 är inget intresse alls och 5 är mycket stort intresse, hur stort skulle du säga att ditt intresse är att jobba med IKT i den dagliga verksamheten?

1 2 3 4 5

På en skala från 1-5 där 1 är inget intresse alls och 5 är mycket stort intresse, hur stort skulle du säga att dina kollegors intresse är att jobba med IKT i den dagliga verksamheten?

1 2 3 4 5

Förskola:
Ålder:
Jobbat som förskollärare i: År
Kön:

Använder du dig av IKT i ditt vardagliga arbete?

Dagligen Någon gång i veckan Någon gång i månaden Aldrig

Om du inte använder det, vilken är då den största anledningen till det?

Okunskap Ointresse Ingen tillgång Rädsla Annat

Använder du dig IKT i ditt vardagliga arbete i den utsträckningen du önskar?

Ja Nej, vill använda det mer. Nej, vill använda det mindre.

Kryssa bara i ett alternativ

Ja Nej Vet ej Samma

Tycker du att din förskola ska jobba med IKT-verktyg tillsammans med barnen?				
Jobbar du på en förskola som uppmuntrar till arbetet med IKT i din vardagliga verksamhet?				
Känner du att du besitter tillräcklig kunskap om IKT för att kunna använda det på ett meningsfullt sätt i din vardagliga verksamhet?				
Skulle du vilja öka dina kunskaper inom IKT användning i förskolan?				
Skulle du vara intresserad av att lära dig mer om hur du kan använda dig av IKT i förskolan om det erbjöds kompetensutveckling?				
Anser du att dina kollegor är mer kunniga än dig inom IKT användning i förskolan?				
Anser du att dina kollegor har ett större intresse för IKT än dig?				

Bilaga 2

Undersökning om IKT i förskolan

Hej jag heter Ludvig och studerar till förskollärare på Södertörns Högskola. Jag går nu min sista termin och det är dags att skriva C-uppsats. Jag tänkte nu be er om hjälp för att göra det. Jag är intresserad av förskollärares inställning till IKT i förskolan. IKT är en förkortning av Informations- och kommunikationsteknik och innebär kortfattat användandet av tex datorer, internet, Ipads, digitalkameror och smartphones. Använder ni er av dessa i er verksamhet tillsammans med barnen? Jag hoppas verkligen att ni vill hjälpa mig med detta, och det gör ni genom att delta i denna studie och fylla i denna korta enkät om hur ni ser på IKT i förskolan.

Deltagandet är frivilligt och helt anonymt, det är bara jag som kommer att använda mig av svaren i min sammanställning.

Under förskola behöver ni inte skriva det riktiga namnet på förskolan ni jobbar på men jag önskar att ni kommer på ett gemensamt namn som alla använder. Det kan vara t.ex. 5 eller bil, det spelar ingen roll vad så länge alla på er förskola använder samma namn.

Tack på förhand

/Ludvig